

POLITISERING

het sociaal werk

Postacademische Vorming 'Politisering van/in het sociaal werk' Programmabrochure voorjaar 2026

Deze Postacademische Vorming is een initiatief van de opleidingen sociaal werk van HOGENT, Howest, Arteveldehogeschool en UGent die samenwerken in het Associatieonderzoeksplatform 'Politisering van/in het sociaal werk'. Met deze vorming ondersteunen we de praktijkontwikkeling van en de reflectie over politisering.

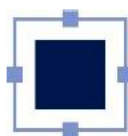
Informatie:

Verantwoordelijke:	Prof. Dr. Rudi Roose	Rudi.Roose@UGent.be
Coördinatie:	Bart Van Bouchaute	Bart.VanBouchaute@UGent.be`
	Els De Waele	Els.DeWaele@UGent.be

Inschrijven via deze [link](#).

Met dank aan het ontwikkelteam:

Rudi Roose, Bart Van Bouchaute, Jan Naert, Els De Waele en Hans Grymonprez (UGent), Andy De Brabander en Katrien Boone (Howest), Luc De Droogh, Anika Depraetere en Nathalie Van Laere (HOGENT), Christophe Scheire, Frank Monsecour en Merijn Vande Geuchte (Arteveldehogeschool), Elke Plovie (UCLL), Pascal Debruyne (Odisee), Nele Vanderhulst (Socius), Liselot Simillion (SAM, steunpunt Mens en Samenleving), Raf Debaene en Denoix Kerger.

ASSOCIATIE
UNIVERSITEIT GENT

Elke samenleving kent onvermijdelijk vormen van onrecht en uitsluiting. Sociaal werkers en deelnemers kunnen dit zichtbaar maken, door bewustmaking, acties of alternatieve praktijken. Hiermee jagen ze het publieke debat aan over hoe we samenleven. Wat kunnen dergelijke politiserende praktijken betekenen in het sociaal werk? En hoe kunnen professionals en hun organisaties politiserend handelen?

Waarom deze opleiding volgen?

We stellen vast dat vrijwilligers, professionals en organisaties uit diverse sectoren in het sociaal werk zoals jeugdwerk, opbouwwerk, maatschappelijk werk, ... vorm willen geven aan hun politiserende rol. Ze zijn zich bewust van het gevaar dat sociaal werk verengd wordt tot een louter 'technische oplossing' van individuele problemen. Maar ze stoten telkens opnieuw op vragen:

- Inhoudelijk: wat is de politiserende opdracht van/in sociaal werk praktijken?
- Methodisch: wat is een effectief handelingskader voor politiserend handelen?

De vorming wil beantwoorden aan deze reële vragen. We focussen op kernvragen zoals:

- Wat betekent politisering algemeen en specifiek voor het sociaal werk?
- Welke dynamieken ondersteunen of verhinderen politisering in het sociaal werk?
- Waarom en op welke wijze verstoren politiserende praktijken de bestaande orde?
- Hoe kan politiserend handelen vorm krijgen als een gelaagde praktijk op micro-, meso- en macro-niveau?
- Wat is de rol van professionals?
- Hoe kun je emanciperend werken met deelnemers in politiserende praktijken?
- ...

Door de mix van deelnemers met verschillende profielen - jong afgestudeerde en ervaren sociale professionals, eerstelijns werkers en leidinggevend, opleiders en onderzoekers uit verschillende sectoren - wil deze vorming ook uitdrukkelijk dwarsverbanden realiseren in de zoektocht naar antwoorden.

Bij het opzet van de vorming werd in rekening genomen dat cursisten op diverse wijzen competenties kunnen verwerven. Daarom kunnen cursisten die niet voldoen aan de toelatingsvoorwaarden na een toelatingsgesprek worden toegelaten.

Om dit leerproces te versterken presenteren de cursisten ter afronding een werkstuk waarin hun inzichten op basis van de kritische reflectie op de inhoud van de vorming verwerkt zijn. Elke presentatie wordt gevolgd door een korte bevraging en discussie met docenten en deelnemers.

Inschrijven

TOELATINGSVOORWAARDEN

Licentiaat/master of bachelor in de studiegebieden Sociaal-agogisch werk, Gezondheidszorg en onderwijs, Politieke en Sociale Wetenschappen, Psychologische en Pedagogische Wetenschappen. Deelnemers die niet aan deze voorwaarden voldoen, kunnen via een toelatingsgesprek toegelaten worden. Ze nemen contact op voor toelating met Bart.VanBouchaute@UGent.be

INSCHRIJVINGSMODALITEITEN

- De deelnemers schrijven zich in voor de Postacademische vorming op de website <https://dunantacademie.ugent.be> zonder zich te moeten inschrijven op de rol van UGent. De cursisten zijn dus niet ingeschreven als student.
- Het inschrijvingsbedrag bedraagt 675 euro met onmiddellijke betaling van het cursusbedrag online.
- Uiterste inschrijvingsdatum is 24 februari 2025.

Praktisch

PLAATS

Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen UGent
Henri Dunantlaan 2 - 9000 Gent

KALENDER

Het programma loopt over 9 donderdagen, telkens van 9u30 tot 17u met een middagpauze. De startdag op 26 februari eindigt met een publieke openingslezing om 16u gevolgd door een receptie.

Op donderdag 25 juni 9u30-18u sluiten we af met het evaluatiemoment: de presentatie van werkstukken door de deelnemers die een getuigschrift willen behalen, gevolgd door een slotreceptie.

Evaluatie en getuigschrift

EVALUATIE

Wie een getuigschrift wil behalen, presenteert een werkstuk voor docenten en medecursisten. Hierin wordt verhelderd wat de Postacademische Vorming bijdraagt voor een beter begrip of toepassing van politisering in de eigen praktijk of het bredere sociaal werk. Na vraagstelling en discussie krijgt de deelnemer een beoordeling.

VOORWAARDEN VOOR HET BEHALEN VAN HET GETUIGSCHRIFT

Deelnemers die alle bijeenkomsten hebben bijgewoond en die een persoonlijk werkstuk hebben ingeleverd dat positief beoordeeld werd, ontvangen een getuigschrift.

Programma (onder voorbehoud van wijzigingen)

DATUM		THEMA
Module 1		<i>Politisering als kernopdracht voor het sociaal werk</i>
1	Donderdag 26 februari	Kennismaking en verwachtingen ° Verkenning 'Politisering van/in het sociaal werk' ° (De)politisering in het sociaal werk (interne tendensen) <i>16u Publieke openingslezing en openingsreceptie</i>
2	Donderdag 12 maart	Workshop handelingskader 'Politisierend werken' (vanuit inbreng eigen cases/kwesties/ervaringen)
3	Donderdag 26 maart	° (De)politisering van het sociaal werk (externe tendensen) ° <i>Praktijkatelier met cases van ex-cursisten</i>
Module 2		<i>Politisering als verstorende praktijk</i>
4	Donderdag 2 april	° Politisering tussen consensus en conflict (Habermas-Mouffe) ° Nancy Fraser: gelijke participatie – van safe naar brave spaces
<i>Maandag 6 - zondag 19 april: Paasvakantie</i>		
5	Donderdag 23 april	° Van Freire (bewustmaking en actie) ... ° ... naar Rancière (radicale democratie)
6	Donderdag 7 mei	° Fanon ° Prefiguratieve politiek: de anarchistische traditie
Module 3		<i>Politisering als gelaagde praktijk</i>
7	Donderdag 21 mei	Micro: ° discretionaire ruimte, alledaags verzet ° 'grenshouding' en menswaardigheid
8	Donderdag 4 juni	Meso: ° (De)politiserende rol van organisaties ° Werken met netwerken en allianties
9	Donderdag 11 juni	Macro: ° allianties met sociale bewegingen, rol van bredere middenveld ° sociale actie voeren
Evaluatie Donderdag 25 juni		Slotdag met presentaties werkstukken en discussie <i>Afsluitende receptie met deelnemers en gastdocenten</i>

MODULE 1: POLITISERING ALS KERNOPDRACHT VOOR SOCIAAL WERK

In deze module starten we met de terugkeer van ‘politisering’ in het Vlaamse sociaal werk. Wat betekent het concept ‘politisering’ en welke specifieke relevantie heeft dit voor en in het sociaal werk? Welke dynamieken in het sociaal werk en de samenleving zorgen voor (de)politisering?

En als we de politiserende rol van het sociaal werk beschouwen als het (opnieuw) zichtbaar en hoorbaar maken van kwesties en mensen, hoe doen we dat dan? In een workshop verkennen we een handelingskader waarin we ingaan op belangrijke afwegingen.

DAG 1 - DONDERDAG 26 FEBRUARI 2026

Dagvoorzitter: Bart Van Bouchaute

9u30 Kennismaking en verwachtingen

**11u Politisering, terug van weggeweest in het Vlaamse sociaal werk?
Over de relevantie van politisering voor het sociaal werk.**

We verkennen de herontdekking van politisering in de Vlaamse context. Welke externe en interne dynamieken zorgden voor de hernieuwde belangstelling voor politisering? Wat betekent de stelling van de Sociaalwerkconferentie 2018 dat politisering een speerpunt is voor ‘sterk sociaal werk’?

Over politisering in het sociaal werk is er veel discussie, verwarring, ... in de opleidingen sociaal werk, in het onderzoek, in conferenties en debatten, en niet in het minst in het werkveld zelf. Daarom starten we met een verkenning van het concept ‘politisering’. We staan stil bij de specifieke betekenis van politisering binnen sociaal werk praktijken.

Bart Van Bouchaute studeerde sociaal werk en politieke wetenschappen. Hij was lector aan een opleiding sociaal werk. Hij heeft een bijzondere interesse voor (de)politisering in het middenveld en het sociaal werk. Hij is met Els De Waele coördinator van de Postacademische vorming en van het Associatieonderzoeksplatform ‘Politisering van/in het sociaal werk’. Aan de Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek van UGent doctoreert hij over hoe docentenverzet tegen de neoliberalisering van opleidingen sociaal werk een bijdrage kan leveren tot de politisering in het sociaal werk.

12u30 Middagpauze

13u30 (De) politisering in het sociaal werk: tendensen in het sociaal werk

De discussie over (de)politisering in het sociaal werk wordt vaak gezien als een spanning tussen sociaal werk en een depolitiserende buitenwereld. In plaats van deze focus op de externe bedreiging richten we in deze sessie de blik naar binnen. We focussen op een aantal tendensen in het sociaal werk en hun betekenis voor (de)politisering. Hiermee zitten we in het hart van de discussies over de aard van

het sociaal werk zelf, met name de spanning tussen sociaal werk als een ‘technische’ dan wel ‘politieke’ praktijk.

Rudi Roose (UGent) studeerde Pedagogische Wetenschappen en Criminologie en is professor Sociaal Werk bij de vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek (UGent) waar hij onder meer sociaalwerktheorieën en jeugdrecht en jeugdhulp doceert. Zijn onderzoek richt zich op de vraag hoe sociaal werkers sociaal rechtvaardige praktijken kunnen ontwikkelen in een context die gedreven wordt door een managerialistisch discours. Zijn aandacht gaat naar het omarmen van de frictie in micro-praktijken van sociaal werk en naar de kritische ruimte in het sociaal werk. Hij is voorzitter van het Associatieonderzoeksplatform ‘Politisering van/in het sociaal werk’ dat deze Postacademische Vorming inricht.

15u30 Pauze

16u “Politisierend werk: zuurstof voor de democratie”

Openingslezing door Maret Daekeva, coördinator Uit de Marge vzw

(Aparte uitnodiging met meer toelichting volgt)

17u30 Openingsreceptie

DAG 2 - DONDERDAG 12 MAART 2026

Dagvoorzitter: Elke Plovie

Workshop ‘Publiek gaan’

Politiseren: hoe doe je dat? We presenteren een handelingskader dat sociaal werkers een aantal afwegingen voorstelt. Kwesties kunnen overal in maar ook buiten het sociaal werk opduiken en een impuls geven aan politiserend handelen in het sociaal werk. Met dit afwegingskader kunnen sociaal werkers die impulsen omzetten in beargumenteerde keuzes. In deze workshop passen we dit kader meteen de hele dag toe op eigen praktijkcases. Dan gaat het over vragen als: op welke vormen van onrecht stoten we in de praktijk, hoe raak je betrokken bij die kwesties als werker of organisatie, waarom en hoe breng je kwesties op de publieke agenda, welke strategieën kun je daarbij inzetten, hoe kan je je mensen aan het stuur houden in politiserende praktijken, wat is ‘succes’ in politiserend werk, ...?

We besteden specifieke aandacht aan hoe politisering onvermijdelijk verbonden is met de onderliggende machtsverhoudingen. Hoe kunnen we macht analyseren, hoe zelf macht opbouwen in een netwerk van mede- en tegenstanders?

Deze workshop is gebaseerd op de publicaties ‘[Publiek gaan](#)’ en ‘[Get Up Stand Up](#)’

Bart Van Bouchaute & Elke Plovie. Elke Plovie is pedagoge en docent burgerschap en participatie in de opleiding sociaal werk van UCLL. Haar engagement reikt verder dan haar onderzoekswerk. In allerlei lokale organisaties denkt ze mee om de praktijk op het veld te verbeteren. Bij SAM, steunpunt Mens en Samenleving, ondersteunde ze onderzoek over praktijken van politisering, in een netwerk van opleidingen sociaal werk. Ze maakt deel uit van het ontwikkelteam van deze opleiding.

DAG 3 - DONDERDAG 26 MAART 2026

Voorzitter: Jan Naert

9u30 (De)politisering van het sociaal werk: postpolitiek en neoliberalisme

De stelling dat onze samenleving 'post-politiek' zou zijn en dat de tijd van grote ideologische verhalen en tegenstellingen zou vervangen zijn door een periode van het 'goed besturen' van de samenleving ondermijnt de mogelijkheid om een politiserende rol op te nemen in het sociaal werk. De rol van sociaal werkers zou niet zijn om zich te moeien met politieke keuzes (dat is de rol van politici) maar om ze efficiënt en doelmatig uit te voeren. Waar komt deze opvatting vandaan? En klopt dit discours of verbergt het een nieuw 'groot verhaal': dat van het neoliberalisme? Hoe kunnen we neoliberalisme als een 'economistisch' discours in onze samenleving begrijpen?

Raf Debaene is filosoof. Hij heeft een bijzondere interesse voor politieke filosofie en onderzoekt meer specifiek de betekenis van democratie en (post)politiek. Hij verzorgt de inbreng over postpolitiek en de neoliberale context (Brown) en over politisering als democratisering (Rancière).

11u Pauze

11u30 Politisering van onderuit: de politiserende rol van burgerinitiatieven

Burgers nemen heel diverse initiatieven van onderuit omdat ze ervan overtuigd zijn dat de samenleving anders en beter kan georganiseerd worden. Ze kunnen bijdragen aan het publieke debat over hoe de samenleving moet ingericht worden. De ene doet dit explicieter dan de andere, de ene bedient zich van juridische strijd, de andere van kunst, de ene zoekt samenwerking, de andere houdt vast aan autonomie ... maar allen geven ze invulling aan een politieke en kritische rol. We onderzoeken de meerwaarde die burgerinitiatieven als luis in de pels of als kanarie in de koolmijn de samenleving te bieden hebben.

Nele Vanderhulst (Socius) werkte in het jeugdwerk, als organisatieadviseur en in het sociaal-cultureel werk. Ze is stafmedewerker bij Socius, Steunpunt sociaal-cultureel werk. Zij verdiept zich in politiserende praktijken en burgerinitiatieven. Beide interesses komen samen in haar verkenning van de politiserende betekenis van burgerinitiatieven. Haar bijdrage is gebaseerd op een inspiratiemoment '[Hoe burgerinitiatieven aan politiek doen](#)'.

13u Middagpauze

14u Praktijkateliers

Voorzitter: Andy De Brabander

Tijdens deze praktijkateliers presenteren oud-cursisten van deze vorming hoe ze met de inzichten verder aan de slag gingen binnen hun professioneel handelen, hun organisatie, sector of ruimere engagementen. Hun presentaties vormen de voorzet tot feedback en discussie. De huidige cursisten kunnen kiezen bij welke presentaties ze willen aansluiten.

MODULE 2: POLITISERING ALS VERSTORENDE PRAKTIJK

Tijdens de volgende drie dagen gaan we dieper in op de centrale gedachte dat in processen van politisering de bestaande orde wordt verstoord. Politisering gaat niet over het beïnvloeden van bestuurders binnen een technocratische invulling van goed bestuur of over het faciliteren van dialoog gericht op een rationele consensus, maar over verstorende processen binnen de principiële en onvermijdelijke tegenstrijdigheid die eigen is aan een democratische samenleving. Daarom verkennen we enkele benaderingen die deze verstorende dynamiek verhelderen.

DAG 4: DONDERDAG 2 APRIL 2026

Dagvoorzitter: Katrien Boone

9u30u **Politisering tussen consensus en conflict**

Als politisering staat voor bijdragen tot het publieke meningsverschil, dan hangt dit sterk samen met het concept van “de publieke sfeer”. Over de dynamiek in die publieke sfeer zijn de meningen erg verdeeld. Gaat het over de zoektocht naar rationele consensus vanuit een machtsvrije dialoog (Jürgen Habermas) of dekt die consensus net echte tegenstellingen toe en moeten we de tegenstrijd herwaarderen (Chantal Mouffe)? En wat betekent dit dan voor politiserende praktijken in het sociaal werk?

Bart Van Bouchaute

12u **Middagpauze**

13u **Nancy Fraser.**

Politisering, ‘subaltern counterpublics’ en de strijd voor gelijke participatie

Binnen de denkers die de waarde van strijd onderschrijven, neemt Nancy Fraser een interessante plaats in voor de praktijk van politiserend werk. Fraser stelt dat mensen door uitsluiting op de politieke, economische en culturele domeinen niet gelijkwaardig kunnen participeren in de samenleving. Fraser (1990) wijst op het bestaan van ‘subaltern counterpublics’, of juist die plekken en contexten die soms buiten de publieke sfeer vallen maar waarin achtergestelde en onderdrukte sociale groepen wel samenkomen om een eigen stem en argumentatie te ontwikkelen. Van daaruit kan de rol van het sociaal werk gezien worden in het creëren van laagdrempelige plaatsen of mogelijkheden waarin mensen, wiens stem minder evident gehoord wordt of mee kan wegen, hun noden op economisch, cultureel en politiek niveau kunnen uitdrukken en van waaruit deze in het maatschappelijk debat kunnen worden gebracht.

Katrien Boone (Howest) werkte bij SAAMO Gent. Daarna promoveerde ze aan vakgroep sociaal werk en sociale pedagogiek van de UGent met een proefschrift in het sociaal werk gebaseerd op het denken van Nancy Fraser. Nu werkt ze in de opleiding sociaal werk van Howest waar ze onder meer onderzoek doet naar politiserende praktijken. Ze maakt deel uit van het ontwikkelteam van de Postacademische Vorming.

15u

Pauze

15u30

Safe en brave spaces in de praktijk

In een lopend praktijkgericht onderzoek aan Arteveldehogeschool worden ervaringen uit moedige politiserende praktijken nader onderzocht. Het gaat telkens om praktijken waarin mensen in kwetsbare posities het woord durven te nemen. Essentieel in het onderzoek is de vraag over de dynamiek tussen safe en brave spaces. Hebben safe spaces een sterke potentie om vanuit een veilig klimaat het proces van politisering met deelnemers concreet vorm te geven? Of belemmert safe space werk net de mogelijkheid om publiek te gaan? Zijn het opeenvolgende fasen in een politiserend proces of lagen die steeds aanwezig (moeten) zijn?

Dit is een vraag die tegelijk fundamenteel en praktisch is. Want de fundamentele vraag naar de mogelijkheid van safe spaces om uit te groeien tot brave spaces hangt samen met de praktische en methodische vraag naar een werkzaam handelingskader dat dit proces zou kunnen bevorderen.

Christophe Scheire neemt jullie mee in het lopende onderzoek en brengt eerste (misschien voorbarige) inzichten. Hij brengt ook een medewerker en deelnemer mee van De Zuidpoort, een van zo'n moedige praktijken, om te getuigen. En hij vraagt jullie expliciet om te reflecteren en te reageren op de eerste bevindingen van het onderzoek.

Christophe Scheire is docent aan de graduaat sociaal-cultureel werk en maatschappelijk werk aan Arteveldehogeschool. Zijn bekommernis over en interesse in de uitdagingen voor een democratische samenleving brachten hem er uiteindelijk toe ook onderzoekswerk te verrichten rond politiserend werken.

[De Zuidpoort](#) is een vereniging waar mensen in armoede het woord nemen. Ze bestrijden armoede door mensen met en zonder armoede sterker te maken om het beleid en de samenleving te beïnvloeden. De Zuidpoort wil een veilige plaats zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Ze werken vaak in groep en bespreken wat zou moeten veranderen, zoeken samen hoe het beter kan. Die oplossingen leggen ze op tafel bij diensten en politiek. Zo versterken ze de stem van mensen in armoede.

DAG 5: DONDERDAG 23 APRIL 2026

Dagvoorzitter: Luc De Droogh

9u30 Paolo Freire. Over bewustmaking/wording en actie

Paulo Freire was een Braziliaanse pedagoog die wereldwijd bekendheid verwierf met zijn *educación popular* of 'ervaringsgericht leren' met onderdrukte bevolkingsgroepen. In plaats van een traditionele leraar-leerlingrelatie, moedigt Freire een dialoog aan tussen alle deelnemers. Freire benadrukt het belang van bewustwording van de eigen situatie en de sociale ongelijkheid. Door te reflecteren op hun eigen ervaringen, kunnen mensen hun onderdrukte positie beter begrijpen en zich verzetten tegen onrechtvaardigheid. Praxis betekent bij Freire dat kennis dus direct wordt gekoppeld aan het oplossen van concrete problemen in de samenleving. Volgens Freire is leren pas echt effectief als het leidt tot actie.

Luc De Droogh en Annick Vanhove (HOGENT)

Luc De Droogh is als lector verbonden aan de opleiding sociaal werk van HOGENT. Hij geeft er o.m. les over en is betrokken bij onderzoek naar de sociale en politieke dimensie van duurzaamheidspraktijken. Hij is betrokken in het ontwikkelteam van de Postacademische Vorming.

Annick Vanhove volgde een opleiding als ervaringsdeskundige bij vzw deLink en werkt in een co-teachingstraject in het vak armoedebestrijding en sociale ongelijkheid van de opleiding sociaal werk (HOGENT). Ze is er ook co-onderzoeker in het ['Equality' onderzoekscollectief](#).

12u Reflectie bij de pedagogie van Paolo Freire

Ongetwijfeld heeft Paolo Freire een belangrijke invloed gehad in het politiserend vormingswerk. We onderzoeken de mogelijkheden en moeilijkheden van zijn praxis.

Raf Debaene

12u30 Middagpauze

13u30 Jacques Rancière. Een radicaal begrip van democratie

Kan het denken van de Franse filosoof Jacques Rancière ons helpen om het problematische van Freires dialogische aanpak te overschrijden? Om dit te onderzoeken gaan we dieper in op enkele kerngedachten uit twee sleutelteksten: *De onwetende schoolmeester* en *De haat tegen de democratie*. Rancière koppelt 'emancipatie' aan de 'gelijkheid van intelligentie' en het democratisch principe dat iedereen, gelijk aan om het even wie, zicht- en hoorbaar kan worden en 'aan politiek doen'. Die gedachten hebben raakvlakken met Freires intentie, maar leveren zeker ook scherpe inzichten over politiek en politisering vandaag.

Raf Debaene

DAG 6: DONDERDAG 7 MEI 2026

Dagvoorzitter: Pascal Debruyne

9u30 De inspiratie van Frantz Fanon voor het sociaal werk

Frantz Fanon was een zwarte psychiater afkomstig uit Martinique en auteur van o.a. *Peau noire, Masques Blancs* en *Les Damnés de la terre*. Hij is een complexe figuur die 60 jaar na zijn dood blijft opduiken in de randen van de sociaalwerkliteratuur. Zijn invloed is zichtbaar in studies en acties rond dekolonisering, racisme, Amerikaanse *Black Power*, verschillende stromingen in het feminisme, maar ook in transculturele psychiatrie, psychoanalyse en de-institutionalisering.

In deze sessie gaan we in op een aantal vraagstukken en discussiepunten van deze postkoloniale humanist: zijn visie op onderdrukking (politiek, sociaal, economisch en cultureel), de psychologie van de koloniaal/de gekoloniseerde, de meester/de slaaf, de complexiteit van dekolonisering of bevrijdingsprocessen. Controversieel bij Fanon blijft de wanorde en het geweld. De strijd die hij bepleit gaat niet zonder slag of stoot. Politiek bewustzijn wordt gevormd in de strijd, niet vooraf. Bevrijd worden, rechten 'krijgen' werkt niet. Een uitdagende denker voor politisering in het sociaal werk.

Denoix Kerger volgde een opleiding tot psychiatrisch sociaal werker en criminoloog. Vanuit zijn betrokkenheid bij het opleiden van sociaal werkers ontwikkelde hij een bijzondere interesse voor: de historiek van het sociaal werk, de jeugdhulp en psychiatrie, global social work, sociaalwerktheorie, diversiteitsstudies en punitief sociaal werk. Hij is betrokken in het ontwikkelteam van deze Postacademische Vorming.

12u Middagpauze

13u Prefiguratieve politiek. Plaatsen van hoop voor een betere wereld

In prefiguratieve praktijken staat het creëren van experimenteren met egalitaire praktijken, democratische ruimtes en alternatieve manieren van omgaan voorop. Die experimenten anticiperen op een toekomstige samenleving die nog niet volledig kan worden gerealiseerd. De prefiguratieve strategie heeft heel wat praktijken in het sociaal werk geïnspireerd en biedt ook vandaag een wervend perspectief.

Pascal Debruyne studeerde sociaal werk, moraalfilosofie en is doctor in de Politieke en Sociale wetenschappen. Hij is onderzoeker asiel en migratie aan de Odisee Hogeschool (kenniscentrum Gezinswetenschappen). Hij is ook bestuurder bij Uit De Marge VZW en SAAMO Gent en actief in het Gents Solidariteitsfonds. Hij is lid van het ontwikkelteam van deze vorming.

15u30 Pauze

16u Reflectie en discussie als afronding van deze module

MODULE 3: POLITISERING ALS GELAAGDE PRAKTIJK

In deze module benaderen we het politiserend handelen in het sociaal werk als een gelaagde praktijk. Op microniveau bekijken we hoe het handelen van sociaal werkers in de discretionaire ruimte een opstap kan zijn naar politisering. Op mesoniveau onderzoeken we de rol van organisaties en netwerken. Op macroniveau gaan we dieper in op sociale acties en op de samenwerking met campagnes en bewegingen in het middenveld.

DAG 7: DONDERDAG 21 MEI 2026 – POLITISEREND HANDELEN OP MICRO-NIVEAU

Dagvoorzitter: Hans Grymonprez

9u30 Politiseren op micro-niveau door de discretionaire ruimte te benutten

De individuele vrijheid van de sociaal werker moet het mogelijk maken om (ook kleine) verzetsacties te kunnen opzetten. Deze discretionaire ruimte zorgt er voor dat opgelegde structuren in vraag kunnen worden gesteld, waarbij op lange termijn de belangen van de doelgroep beter worden gediend. De manier waarop deze ruimte kan worden gecreëerd, om dergelijke vormen van ‘klein-politiseren’ te realiseren, wordt aangeleerd. Discretionaire ruimte als opstap naar politiseren.

Rudi Roose (UGent)

12u30 Middagpauze

13u30u Menselijke waardigheid, grenssituaties en politisering. Grenshoudingen in de alledaagse praktijk.

In deze sessie gaan we dieper in op de idee van grenzen. Sociaal werkers werken vaak in situaties waar probleemdefiniëringen en cliëntconstructies gegeven zijn, hetzij door de organisatie, door de wetenschap, door beleid of door maatschappelijk discours. Dergelijke definiëringen en constructies kunnen haaks staan op hoe mensen hun situatie beleven en hoe ze vormgeven aan hun leven. Omdat sociaal werk vorm krijgt in directe interactie met mensen ligt een startpunt voor politiseren in de alledaagse praktijk bij het aansluiten hoe mensen probleemdefiniëringen en clientconstructies (die ook sociaal werkers met zich meedragen) ervaren. ‘Kan de idee van menselijke waardigheid ons helpen bij het opzoeken van een grenshouding?’, is de vraag waarop we een antwoord zoeken.

Hans Grymonprez is doctor in het sociaal werk en doceert Praktijken van Maatschappelijke Dienstverlening en Sociaal Werk Theorieën. Hij is deeltijds verbonden aan de Vakgroep Sociaal werk en Sociale pedagogiek (UGent). Hij heeft een bijzondere interesse voor de directe interacties in het sociaal werk als aangrijpingspunt voor politisering. Hij maakt deel uit van het ontwikkelteam van deze vorming.

16u30 Reflectiemoment

DAG 8: DONDERDAG 4 JUNI 2026 – POLITISEREND HANDELEN OP MESO-NIVEAU

Dagvoorzitter: Jan Naert

9u30 Politiserend werk vraagt politiserende organisaties

Praktijken van politisering gebeuren niet door deelnemers of sociaal werkers in een 'lege context'. De eigen organisatie kan een stimulerende/remmende rol spelen. We onderzoeken welke dynamieken een belangrijke rol spelen in het faciliteren of net verhinderen van politisering. We onderzoeken hoe concrete aanpassingen in de werking en logica's van organisaties het politiserend potentieel beter tot ontwikkeling kunnen brengen.

Met concrete voorbeelden verkennen we ook meteen wat een politiserende missie kan wijzigen aan de structuur, cultuur en werking in specifieke organisaties. De samenhang tussen 'externe politisering' en 'interne (condities voor) politisering is daarbij een rode draad

***Jan Naert** is orthopedagoog. Hij werkte eerder in het Gentse jeugdwelzijnswerk als gebiedscoördinator en beleidsmedewerker. Zijn interesse richt zich vooral op laagdrempelige vormen van jeugdhulpverlening en het bereiken van kinderen en jongeren in kwetsbare posities. In de analyse en ondersteuning van praktijken van politisering heeft hij bijzondere aandacht voor de interne dynamieken in organisaties. Hij maakt deel uit van het ontwikkelteam van deze vorming.*

***Stefanie Nachtergaele** is een gedreven jeugdwerker bij [LEJO Ronse](#), met meer dan vijftien jaar ervaring in het versterken van jongeren. Ze bruist van energie bij het opzetten van projecten die jongeren en specifiek meisjes kansen geven om te groeien, zowel in binnen- en buitenland. Als vlotte spreker, ervaren trainer en geboren netwerker weet ze mensen te verbinden en in beweging te brengen.*

12u30 Middagpauze

13u30 Alliantievorming: praktijkverhaal 'De Belangenbond'

De [Belangenbond van SAAMO Gent](#) verdedigt de minder behartigde belangen van schoonmakers met preciaire jobs in onderaanneming. Die hebben weinig machtsopbouw maar ervaren ook een grote afstand tot de vakbondswerking. Door strategische coalities tussen SAAMO en die vakbonden kunnen nieuwe praktijken van sterkere belangenbehartiging groeien.

Op basis van het verhaal van de Belangenbond reflecteren we samen over het bouwen aan allianties. Het bundelen van krachten en het vormen van (al dan niet tijdelijke) coalities met andere professionals, organisaties, verenigingen, enz. is een belangrijke hefboom voor de politiserende rol van sociaal werkers. Hoe kunnen we als organisatie ons eigen huiswerk maken vooraleer we potentiële partners benaderen om samen een alliantie te vormen? Hoe kunnen we zo'n samenwerking uitbouwen? Hoe kunnen we externe slagkracht ontwikkelen en de interne samenhang in een dergelijke alliantie behouden?...

16u30 Reflectiemoment

DAG 9: DONDERDAG 11 JUNI 2026 – POLITISEREND HANDELEN OP MACRO-NIVEAU

Dagvoorzitter: Andy De Brabander

9u30 Politisering in het middenveld: aansluiting voor sociaal werk?

Welke rol is er weggelegd voor het middenveld in de 21e eeuw inzake politisering? Hierbij wordt de positie van het klassiek middenveld t.o.v. de informele netwerken/burgerinitiatieven geplaatst.

De vakbond als één van de formele middenveldpartners om de politiserende rol op te nemen, wordt nader bekeken. Welke politiserende rol nemen de vakbonden op? En waar zit er mogelijk aansluiting voor het sociaal werk?

Andy De Brabander (Howest) studeerde sociaal werk en sociologie. In de opleiding sociaal werk bij Howest doceert hij o.m. cultuursociologie, arbeidssociologie en opbouwwerk. Hij is voorzitter van Sterk Sociaal Werk West-Vlaanderen. Hij deed onderzoek naar de rol van sociaal werk bij stadsontwikkeling, participatie in huisvestingsbeleid, ... Hij heeft een bijzondere interesse voor de politiserende rol van het middenveld. Hij maakt deel uit van het ontwikkelteam van de Postacademische Vorming.

11u Pauze

11u30 Femma – 30uren week

[Femma Wereldvrouwen](#) is een vrouwenvereniging met 50 000 leden in meer dan 700 groepen in Vlaanderen en Brussel. Tijdens deze sessie verkennen we de campagne van Femma voor een kortere werkweek door een collectieve arbeidsduurvermindering, met behoud van loon en sociale rechten. Het belangrijkste argument is gendergelijkheid: betaald werk, zorg en vrije tijd beter in balans krijgen en de zogenaamd onproductieve arbeid herwaarderen. Femma paste verschillende strategieën van politisering toe: ze lanceerde niet enkel een eisenpakket, maar probeerde dit ook zelf uit in een 1 jaar durend “actie-onderzoek 30u” om aan te tonen dat er wel degelijk een alternatief is.

12u30 Middagpauze

13u30 Sociale actie voeren

Wereldwijd krimpt de democratische ruimte voor sociale actie. In deze context een performante sociale actie opzetten is geen evidentie. Daarom gaan we dieper in op hoe je sociale actie op poten kan zetten, niet als eenmalige prik maar vanuit een campagnematig perspectief. Inzicht hebben in de opbouw van een sociale actie, grondig nadenken over doelen en strategieën en kunnen werken met verschillende en aangepaste methoden en technieken kan het verschil maken. Daarom voorzien we naast inzichtelijke kaders ook ruimte voor praktijkvoorbeelden en korte oefeningen met de deelnemers.

Peter Cristiaensen en Frank Monsecour zijn beiden docent Politiek en Beleid in de opleiding Bachelor Sociaal Werk van de Arteveldehogeschool. Ze hebben een historiek van actie en campagnevoering in sociale bewegingen. In een recent

verleden werkte Peter aan Europees onderzoek over politiserende praktijken met jongeren met de publicatie *Get Up Stand Up* als resultaat. Frank verricht onderzoek naar de verhouding tussen 'safe spaces' en 'brave spaces' in politiserende processen.

16u30

Reflectiemoment

SLOTDAG DONDERDAG 26 JUNI 2026: PRESENTATIES EN EVALUATIE

Tijdens de slotdag wijden we ons aan de verwerking van de Postacademische Vorming. Iedereen kan deelnemen, ook de gastsprekers worden uitgenodigd.

De inhoud wordt gestuurd door de inbreng van de deelnemers die een getuigschrift willen behalen. Zij presenteren een werkstuk. Hierin wordt verhelderd wat de Postacademische Vorming bijdraagt voor een beter begrip of toepassing van politisering in de eigen praktijk of het bredere sociaal werk. De deelnemers vullen verder zelf de inhoud en presentatievorm in. Na elke presentatie volgt een bevraging en discussie met de andere deelnemers en gastsprekers.

Deelnemers die de bijeenkomsten hebben bijgewoond en die een persoonlijk werkstuk hebben ingeleverd dat positief beoordeeld werd, ontvangen een getuigschrift.

9u30	Onthaal
10u	Presentaties in parallelsessies
12u	Middaglunch
13u	Presentaties in parallelsessies
15u	Koffiepauze
15u30	Evaluatie Postacademische Vorming
16u30	Slotreceptie met hapjes

Associatieonderzoekplatform 'Politisering van/in het sociaal werk'

Deze Postacademische Vorming is een realisatie van het onderzoeksplatform 'Politisering van/in het sociaal werk' van de Associatie UGent. In dit onderzoeksplatform willen collega's uit de partnerinstellingen UGent, Howest, HOGENT en Arteveldehogeschool in onderlinge dialoog hun bestaand onderzoek verder verbreden, verdiepen en valoriseren.

ONDERZOEKSLIJNEN

- **Theoretische en conceptuele verdieping van het concept politisering.** Dit concept wordt theoretisch op verschillende wijzen benaderd door een diversiteit van auteurs, die een complementair of alternatief perspectief inbrengen. Deze lijn is gericht op het scherp stellen van voor het sociaal werk relevante concepten van politisering.
- **De politiserende opdracht van sociaal werk praktijken.** In onderzoek en praktijk leven vragen over de positionering van sociaal werkers en hun organisaties, strategieën van politisering, faciliterende en remmende factoren, (de)politiserende dynamieken in de verhouding van sociaal werk tot overheden, markt en burgers.
- **Politisierend werken in de context van de dagelijkse directe interactie** van sociaal werkers met burgers. Centraal in deze lijn staat het onderzoek naar het politiserend potentieel van de discretionaire ruimte en de vraag op welke wijze sociaal werkers verzet kunnen plegen en incrementeel politiserend handelen kunnen realiseren.

OUTPUT

1. We ontwikkelen een **Academische Werkplaats** in samenwerking met partners in het werkveld. In dit kader zetten we lezingen/workshops op vanuit een gezamenlijke, onderbouwde visie en bieden we een forum voor kennisdeling.
2. We bouwen een **Postacademische Vorming 'Politisering van het Sociaal Werk'** uit waarbij we de inhoud van de opleiding laten inspireren door het overleg in het kader van het onderzoeksplatform.
3. We versterken de **wetenschappelijke onderbouw van de curricula** in onze opleidingen over dit thema.
4. We ontwikkelen **gezamenlijke publicaties en presentaties** op Vlaamse en internationale fora, waarbij we systematischer het verschillende onderzoek collectiviseren en ons collectief presenteren op internationale en Vlaamse fora.
5. We zetten in op gezamenlijke **aanvragen voor onderzoeksfinanciering**. We kunnen elkaar versterken in het uitwerken van calls, elkaar informeren over financieringsstromen en nieuwe samenwerkingsverbanden opzetten om onderzoekprojecten te ontwikkelen.

Het AOP wordt praktisch uitgebouwd met twee algemene bijeenkomsten per academiejaar, aangevuld met thematische werkgroepen en ad hoc werkgroepen voor specifieke acties.

Voorzitter: rudi.roose@ugent.be

Inhoudelijk medewerkers: els.dewaele@ugent.be en bart.vanbouchaute@ugent.be